

Hồ Sơ Biển Đông: Quyền Tự Do Hải Hành Cần Được Tuân Thủ.

Nguyễn Cao Quyền

Quyền tự do đi lại trên biển cả là tối quan trọng.

Quyền tự do đi lại trên các đại dương là một đặc điểm quan trọng của chính sách ngoại giao Hoa Kỳ. Trong mưu cầu “*Làm Hoa Kỳ vĩ đại trở lại*” TT . Trump phải làm sao để bảo vệ hữu hiệu quyền tự do hải hành trên biển cả... Nhiều nhà bình luận thế giới đã bàn vấn đề này và họ đã khuyến khích Hoa Kỳ thực hiện “*6 hành động cụ thể*” sau đây:

- *Thứ nhất:* Hoa Kỳ nên tuyên bố rõ ràng về việc bảo vệ quyền tự do hải hành trên thế giới và coi đó là là một lợi ích quốc gia hàng đầu của Hiệp Chúng Quốc. Phải nhắc đi nhắc lại nhiều lần là: “ Hoa Kỳ sẽ tiếp tục bay, đi biển và hoạt động bất cứ ở nơi nào quốc tế cho phép”. Phải như thế mới đúng vì nếu đợi có biến cố xảy ra, lúc đó mới lên tiếng thì thiên hạ sẽ xem lợi ích này như có tính cách phản ứng chứ không phải có tính cách nền tảng.
- *Thứ hai:* Các đồng minh và các đối thủ của Hoa Kỳ đang theo dõi cẩn thận xem Hoa Kỳ đang làm gì và không làm gì khi thực hiện chính sách đối ngoại. Cho nên TT Trump phải nghiêm khắc kiểm định lại hành động của Hoa Kỳ để củng cố thông điệp nói trên. Bộ Ngoại Giao nên gửi thông điệp nói trên đến các quốc gia trên thế giới và nêu rõ lập trường của Hoa Kỳ là cam kết duy trì quyền tự do hải hành trên toàn cầu. Để lời nói đi đôi với việc làm Hoa Kỳ phải gia tăng nhịp độ các cuộc tự do hải hành trên các vùng biển của thế giới.
- *Thứ ba:* TT. Trump nên chuẩn bị cho một cuộc thử thách có thể sẽ xảy ra: thử thách này sẽ đến từ Nga, Iran hoặc Bắc Triều Tiên, nhưng nhiều phần sẽ đến từ Trung Quốc. Hoa Kỳ cần nhắc lại với Bắc Kinh là không nên dùng đội “*dân quân biển*” để quấy rầy hải quân Hoa Kỳ (như thế để tránh rủi ro hoặc hiểu lầm, hoặc leo thang xung đột).
- *Thứ tư:* Hoa Kỳ nên kêu gọi các đồng minh xác định quyền tự do hải hành trên thế giới. Nên kêu gọi các đồng minh đóng góp nhiều hơn cho tự do hàng hải, kể cả việc phản đối ngoại giao và kêu gọi sự tôn trọng tự do hải hành.
- *Thứ năm:* Hoa Kỳ phải nhanh chóng hoàn tất việc ký kết các Công Ước Quốc Tế về Luật Biển. Quyền hạn đặt ra nên dựa vào các hiệp ước ký kết tốt hơn là chỉ dựa vào các lời đe dọa. Khi còn là chủ tịch Exxon Mobile , ông Rex Tillerson đã từng nói với Thượng Viên Hoa Kỳ rằng “*ký kết vào công ước*” là điều quan trọng, và có thể nói là quan trọng hơn cho an ninh năng lượng của Hoa Kỳ,
- *Thứ sáu:* Hoa kỳ phải gia tăng và phát triển hải quân chuyên phòng và không quân. Thêm nhiều chiến hạm và phi cơ trong quân đội đồng nghĩa với gia tăng khả năng duy trì sự hiện diện toàn cầu nhằm bảo vệ tự do hàng hải. Tổng thống Hoa Kỳ phải dùng tiếng nói của mình để cho thế giới biết rằng tự do hàng hải là một lợi ích cơ bản không thể điều đình được của Hoa Kỳ. Điều này có nghĩa là sẽ có hành động quân sự để biểu lộ mỗi cam kết đó.

Trung Quốc nên lưu ý tới những hành động trên, cùng với những phương cách đã có sẵn khác của Hoa Kỳ nhằm bảo vệ quyền tự do cơ bản này.

Đã đến lúc Buộc Bắc Kinh phải ngưng làm mưa làm gió ở Biển Đông

- *Lợi ích cốt lõi* của đồng minh Mỹ, Nhật, Úc là không để cho Trung Quốc thống trị Biển Đông và cản trở tự do lưu thông hàng hải của quốc tế tại vùng này. Đó là lợi ích chủ chốt thứ nhất.

- *Lợi ích thứ hai* là hạn chế khả năng lấn chiếm của Trung Quốc trên Biển Đông, tạo tiền lệ cho những hành vi bất hợp pháp và hung hăng hơn trước mắt và về lâu về dài của Bắc Kinh.
- *Lợi ích thứ ba* là không để Trung Quốc tiếp tục vi phạm Công Ước UNCLOS, tức Công Ước LHQ về Luật Biển, và làm ngơ trước phán quyết của Tòa Trọng Tài Thường Trực La Haye, nghĩa là trực tiếp thách thức luật pháp quốc tế. Các lãnh đạo đồng minh cần có một chiến lược rõ ràng để chỉ đạo một chiến dịch đối phó buộc Trung Quốc phải trả giá những vi phạm trên. Chiến lược này chủ yếu phải là một liên minh quân sự mạnh mẽ hơn, thuyết phục hơn tại Tây Thái Bình Dương.

Trong 5 năm qua, lẽ ra đồng minh đã phải tiến xa hơn những cái được gọi là xoay trục, tái cân bằng để chuyển sang cái được gọi là Chương Trình Đối Tác An Ninh Khu Vực. Mục đích chính của chương trình này là tạo nên một ưu thế vượt trội về quân sự để răn đe các hành động phiêu lưu của Trung Quốc và củng cố lòng tin đối với các đối tác Châu Á cũng như Châu Âu và phương Tây.

Chiến lược đồng minh hiệu quả nhất, mang tính sáng tạo nhất là tạo nên “*sự bất đối xứng*”. Nói khác, để chống lại Bắc Kinh, phương thức hiệu quả nhất là tập trung áp lực bằng đủ mọi cách vào những điểm yếu kém trên mọi lãnh vực của Trung Quốc. Các biện pháp này vượt ra khỏi lãnh vực ngoại giao và quân sự khuôn mẫu. Nên nhớ rằng nếu chiến lược này thất bại thì hậu quả sẽ rất nặng nề cho an ninh toàn cầu. Tuy nhiên nếu đem so sánh sức mạnh thực tế của hai quân đội Hoa Kỳ và Trung Quốc thì phải nói rằng Hoa Kỳ vẫn đang còn ở vị thế thượng phong.

Hoa Kỳ cần mau chóng chấm dứt tình trạng đầu hàng Trung Quốc một cách tiệm tiến.

Trong nhiều năm qua chiến lược của Hoa Kỳ và các đồng minh thân cận trên Biển Đông đều vô hiệu. Khi tìm cách giảm nguy cơ đối đầu ở từng giai đoạn, Hoa Kỳ và các đồng minh trên thực tế đã “*đầu hàng Trung Quốc*” một cách tiệm tiến. Một tiền lệ xấu đã được đặt ra, và tại một phần của Thái Bình Dương Mỹ đang có nguy cơ bị mất đối tác lâu nay được coi là an ninh khả tín.

Tại sao Hoa Kỳ lại vụng về như thế? Trong 5 năm qua, Trung Quốc đã khôn khéo tiến hành một loạt những hành động từ thấp đến cao, mỗi bước đều dưới cái ngưỡng có thể phản ứng lại sự đáp trả mạnh mẽ của Phương Tây, nên ngày nay Bắc Kinh đã có những thiết bị quan trọng trên 12 đảo ở Biển Đông tạo nên một sự hiện diện quân sự quy mô nhất trong khu vực. Đáng kể nhất là việc Trung Quốc đã tạo được trên ba hòn đảo lớn của quần đảo Hoàng Sa những phi đạo dài trên 3000m, các kho chứa nhiên liệu và các thiết bị hậu cần mở rộng. Các máy bay quân sự cất cánh từ đây có thể bay dễ dàng đến tấn công Bắc Úc và căn cứ Guam của Mỹ. Các đảo mới đó lại được bố trí nhiều hỏa tiễn chính có thể bắn tới những mục tiêu ở xa như các giải đất Sulu của Philippines hay Singapore miền Nam Malaysia. Ba đảo nói trên sẽ là nơi phân tán hầu hết các tài sản của quân đội Trung Quốc khi xung đột xảy ra. Ngoài ra phải ghi nhớ rằng ba Đá Chữ Thập (Fiery Cross Reef), Đá Xubi (Subi Reef) và Đá Vành Khăn (Mischief Reef) có diện tích rộng hơn cả quận Columbia (D.C.) Hậu quả là con đường Biển Đông đối với Trung Quốc, hiện nay đã trở thành con đường hàng hải nội bộ được vũ trang đến tận răng.

Tất cả những trang bị quân sự nói trên đã trở thành hiện thực mặc dầu Tòa Thường Trực La Haye ngày 12/7/2016 đã tuyên bố là quyền lịch sử mà Bắc Kinh đòi hỏi ở Biển Đông là vô căn cứ. Trước lời tuyên phán của Tòa, Trung Quốc cứ giả ngơ giả điếc như không nghe thấy và tiếp tục lạm quyền coi thường thiên hạ.

Thái độ hung hăng và ngạo mạn của Bắc Kinh bắt nguồn từ quan niệm cho rằng Chính Phủ Hoa Kỳ không nên đối đầu với sự bành trướng của Trung Quốc trừ phi có thể thuyết phục đa số người Mỹ rằng Mỹ đang chuẩn bị đối phó với một cuộc chiến tranh nguyên tử và cần phải duy trì vai trò lãnh đạo của Mỹ ở Châu Á.

Các quan điểm sai lầm như thế phản ánh những đánh giá sai lầm về Bắc Kinh. Họ đã không nhận định đúng mức sự cần thiết phải hình thành một chiến lược nhằm ngăn chặn cuồng vọng của Trung Quốc khi tiếp tục đưa ra những giải pháp không cần dùng đến biện pháp quân sự.

Vai trò lãnh đạo thế giới của Mỹ hiện nay

Sức mạnh mềm của Hoa Kỳ đang đối mặt với một sức mạnh cứng đang lên của Trung Cộng. Đó là một khó khăn không thể chối cãi, nhất là khi Hoa Kỳ đang theo “chủ nghĩa dân tộc” hướng nội. Những mối đe dọa đến lợi ích của Hoa Kỳ hiện nay phức tạp hơn nhiều so với trước đây. Khủng bố và nội chiến là những mục tiêu quân sự khó đánh bại hơn so với các cuộc dàn trận trên chiến trường. Chính vì vậy mà vai trò lãnh đạo thế giới hiện nay của Hoa Kỳ đang bị thách thức. Hoa Kỳ cần phải phi tập trung hóa quyền lực để khuyến khích các quốc gia khác trên vũ đài quốc tế. Điều này có nghĩa là Hoa Kỳ cần đi ra khỏi các liên minh truyền thống và tập hợp các quốc gia cùng quan điểm như G7, TTTP...

Một thế giới đa cực sẽ không hoàn toàn hòa bình nhưng một nền hòa bình tuyệt đối chỉ là viễn vông. Mục tiêu của thế giới trong tình trạng hiện nay là một sự ổn định tương đối để ngăn ngừa chiến tranh giữa các nước lớn và giải quyết được các vụ xung đột khu vực. Việc đa hóa mục tiêu chiến lược, việc chia sẻ vai trò lãnh đạo và việc cải cách hệ thống quản trị toàn cầu trên cơ sở đồng thuận sẽ giúp thế giới được sống an bình và tránh được một cuộc hiểm nguy nguyên tử.

Viết xong ngày 5/5/2018.

Nguyễn Cao Quyền